

IZVJEŠTAJ O PROVEDBI

POLITIKE O SARADNJI SA
ISELJENIŠTVOM

ZA 2017. GODINU

Sarajevo, decembar 2017

SADRŽAJ

<u>SADRŽAJ</u>	2
<u>Uvod</u>	3
<u>STRATEŠKI CILJ 1: Razvoj pravnog sistema i institucionalnih kapaciteta</u>	7
<u>1.1. Donijeti okvirnu strategiju saradnje sa iseljeništvom</u>	7
<u>1.2. Razviti mehanizme međuinstitucionalne koordinacije za saradnju sa iseljeništvom</u>	8
<u>1.3. Jačati kapacitete institucija u Bosni i Hercegovini za saradnju sa iseljeništvom</u>	8
<u>1.4. Jačati kapacitete jedinica lokalne samouprave za saradnju sa iseljeništvom</u>	9
<u>1.5. Pratiti emigracijske tokove i izvještavati o tome</u>	10
<u>STRATEŠKI CILJ 2: Pružanje podrške iseljeništvu i unapređenje saradnje</u>	12
<u>2.1. Pratiti ostvarivanje prava i interesa iseljenika u Bosni i Hercegovini i zemljama prijema</u>	12
<u>2.2. Jačati kapacitete organizacija u iseljeništvu i uspostaviti mehanizam za predstavljanje iseljeništva u zemljama prijema i u Bosni i Hercegovini</u>	14
<u>2.3. Očuvati maternje jezike, kulturu i identitet</u>	18
<u>2.4. Unaprijediti saradnju u oblasti privrede, obrazovanja, nauke, kulture i sporta</u>	20
<u>2.5. Unaprijediti informiranje, razmjenu informacija i međusobnu komunikaciju</u>	20
<u>2.6. Podržavati aktivnosti civilnog sektora u iseljeništvu i Bosni i Hercegovini koji doprinose jačanju veza Bosne i Hercegovine i iseljeništva</u>	21
<u>STRATEŠKI CILJ 3: Stvaranje uslova za veći doprinos iseljeništva razvoju Bosne i Hercegovine</u>	23
<u>3.1. Promovirati iseljeništvo i njegove razvojne resurse</u>	23
<u>3.2. Mobilizirati investicione i finansijske resurse iseljeništva</u>	24
<u>3.3. Mobilizirati ljudske potencijale, znanja i vještine iseljeništva</u>	25
<u>3.4. Podržati filantropske aktivnosti i akcije humanitarne pomoći iz iseljeništva</u>	26
<u>3.5. Uspostaviti nagradu ili priznanje za iseljeništvo</u>	26
<u>Sažetak</u>	27
<u>STRATEŠKI CILJ 1: Razvoj pravnog sistema i institucionalnih kapaciteta</u>	27
<u>STRATEŠKI CILJ 2: Pružanje podrške iseljeništvu i unapređenje saradnje</u>	27
<u>STRATEŠKI CILJ 3: Stvaranje uslova za veći doprinos iseljeništva razvoju Bosne i Hercegovine</u>	28
<u>Prijedlog zaključaka</u>	29

UVOD

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 99. sjednici održanoj 18.04.2017. godine donijelo Odluku o usvajanju Politike o saradnji sa iseljeništvom. Odluka je objavljena u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" broj: 38/17.

Politika utvrđuje da će Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ministarstvo) pokrenuti realizaciju aktivnosti u najkraćem roku, te da je zaduženo za praćenje provođenja Politike o čemu jednom godišnje informira Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Politika o saradnji sa iseljeništvom (u daljem tekstu: Politika) treba da stvori neophodne pretpostavke za sistemsko i kvalitetno unapređenje saradnje sa iseljenicima za što je potrebno uključivanje institucija sa svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini, svake u okviru svoje nadležnosti, odgovoriti na potrebe i zahtjeve iseljništva, te uključiti iseljništvo u ekonomski i društveni život i razvoj Bosne i Hercegovine.

Politika je dokument kojim se institucionalizira saradnja Bosne i Hercegovine sa njenim iseljeništvom, a koji će poslužiti kao polazna osnova za aktivnosti koje će preduzimati organi vlasti na svim nivoima u odnosu prema iseljeništvu.

Dokument sadrži tri strateška cilja u okviru kojih su definisane mjere i programi za ostvarivanje tih ciljeva. Struktura dokumenta predstavljena je u tabeli koja slijedi:

STRATEŠKI CILJ 1		STRATEŠKI CILJ 2		STRATEŠKI CILJ 3	
Razvoj pravnog sistema i institucionalnih kapaciteta		Pružanje podrške iseljeništvu i unapređenje saradnje		Stvaranje uslova za veći doprinos iseljništva razvoju Bosne i Hercegovine	
Mjere		Mjere		Mjere	
1.1	Donijeti okvirnu strategiju saradnje sa iseljeništvom	2.1.	Pratiti ostvarivanje prava i interesa iseljenika u BiH i zemljama prijema	3.1.	Promovirati iseljništvo i njegove razvojne resurse
1.2	Razviti mehanizme međuinstitucionalne koordinacije za saradnju sa iseljeništvom	2.2.	Jačati kapacitete organizacija u iseljeništvu i uspostaviti mehanizam za predstavljanje iseljništva u zemljama prijema i u BiH	3.2.	Mobilizirati investicione i finansijske resurse iseljništva
1.3	Jačati kapacitete institucija u BiH za saradnju sa	2.3.	Očuvati maternje jezike, kulturu i identitet	3.3.	Mobilizirati ljudske potencijale, znanja i vještine

	iseljeništvom				iseljeništa
1.4	Jačati kapacitete jedinica lokalne samouprave za saradnju sa iseljeništvom	2.4.	Unaprijediti saradnju u oblasti privrede, obrazovanja, nauke, kulture i sporta	3.4.	Podržati filantropske aktivnosti i akcije humanitarne pomoći iz iseljeništa
1.5	Pratiti emigracijske tokove i izvještavati o tome	2.5.	Unaprijediti informiranje, razmjenu informacija i međusobnu komunikaciju	3.5.	Uspostaviti nagradu ili priznanje za iseljeništa
		2.6.	Podržavati aktivnosti civilnog sektora u iseljeništvu i BiH koji doprinose jačanju veza Bosne i Hercegovine i iseljeništa		

Iako je Politika usvojena u aprilu 2017. godine, Ministarstvo je u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova Bosne i Hercegovine iniciralo provođenje aktivnosti, vodeći računa o aktivnom učešću drugih nadležnih institucija koje su u Politici, uz Ministarstvo, definisane kao nosioci aktivnosti ili učesnici u njihovoj provedbi u skladu sa propisanim ustavnim nadležnostima.

Za jedan dio aktivnosti predviđenih u Politici o saradnji sa iseljeništvom kao nosioci aktivnosti utvrđeni su Ministarstvo i Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine. Stoga je Ministarstvo, odmah po usvajanju Politike, u maju 2017. godine pokrenulo aktivnosti na koordinaciji provedbe Politike sa Ministarstvom vanjskih poslova Bosne i Hercegovine. Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine je imenovalo dva državna službenika koja će sa Ministarstvom koordinirati aktivnosti na provedbi Politike, te je za svaku aktivnost koja se provodila delegirao kontakt osobe zadužene za implementaciju dokumenta.

Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine koje je u procesu izrade Zakona o vanjskim poslovima i Strategije vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, službeno je zamoljeno da planira aktivnosti definisane Politikom o saradnji sa iseljeništvom u tim dokumentima.

Većina aktivnosti predviđenih Politikom iziskuje duže vrijeme za provedbu pa su prioriteti u 2017. godini određeni u skladu sa već usvojenim Srednjoročnim i Godišnjim programom rada Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i Ministarstva za 2017. godinu, i korespondiraju sa aktivnostima predviđenim projektom *"Uvrštavanje koncepta migracija i razvoja u relevantne politike, planove i aktivnosti u Bosni i Hercegovini: Dijaspore za razvoj (D4D)"* (u daljem tekstu: Dijaspore za razvoj).

Financijska sredstva potrebna za realizaciju Politike o saradnji sa iseljeništvom obezbijedena su u budžetu Ministarstva, dok je veći dio obezbijeden iz donatorskih sredstava Švicarske Vlade kroz projekat Dijaspora za razvoj.

U svrhu uspješne realizacije projekta Dijaspora za razvoj, dana 17.05.2017. godine, a u skladu sa Odlukom Predsjedništva Bosne i Hercegovine broj: 01-50-1-1643-46/17, potpisan je Memorandum o razumijevanju između Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, Švicarske Konfederacije koju zastupa Federalni ured za vanjske poslove putem Švicarske agencije za razvoj i saradnju (u daljem tekstu: SDC) koju predstavlja Ambasada Švicarske u Bosni i Hercegovini, Međunarodne organizacije za migracije (u daljem tekstu: IOM), koja djeluje preko svoje misije u Bosni i Hercegovini i Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (u daljem tekstu: UNDP) u Bosni i Hercegovini.

U okviru ovog projekta biće pružena podrška Ministarstvu u izradi Okvirne strategije saradnje s iseljeništvom, pružena podrška na jačanju kapaciteta relevantnih institucija u BiH na različitim nivoima vlasti za saradnju sa iseljeništvom i prikupljanje i korištenje podataka o iseljeništvu, uspostavljena predstavnička tijela dijasporu u 2 zemlje prijema (Njemačka i Austrija), pokrenuta konferencija za dijalog sa iseljeništvom, uspostavljen interaktivni web portal za bolju komunikaciju sa iseljeništvom, uspostavljen mehanizam za prenos znanja iz dijasporu u Bosni i Hercegovini, te mapirani potencijali iseljeništva u 10 zemalja prijema (Austrija, Švicarska, Njemačka, Sjedinjene Američke Države, Australija, Slovenija, Danska, Švedska, Italija i Nizozemska).

Na lokalnom nivou projekat će osnažiti kapacitete opština u smislu pružanja kvalitetnijih usluga, umrežavanja i bolje saradnje sa dijasporom, uključivanja dijasporu u lokalne razvojne planove, prenosu znanja u lokalne zajednice i investiranja dijasporu.

Projekat ima tri glavna ishoda, kako slijedi:

- Ishod 1. Ministarstvo i Ministarstvo vanjskih poslova u saradnji s institucijama vlasti na svim nivoima, koriste i razvijaju instrumente za aktivno uvezivanje, razmjenu i saradnju s dijasporom i njihovim organizacijama.
- Ishod 2. Lokalne vlasti usklađuju svoje razvojne strategije sa strateškim okvirom BiH za saradnju s dijasporom, istovremeno pružajući veći broj i bolje usluge članovima dijasporu te podržavajući lokalne inicijative kojim se privlači znanje i investicije iz dijasporu.
- Ishod 3. Partneri iz dijasporu prenose znanje i vještine i ostvaruju zajedničke investicije s privatnim sektorom u BiH, doprinoseći stvaranju novih radnih mjesta.

Američka agencija za međunarodni razvoj (u daljem tekstu: USAID), također je izrazila interes za podršku izradi Okvirne strategije u dijelu koji se odnosi na investiranje iseljeništva. USAID je ponudio stručnu podršku institucijama u Bosni i Hercegovini na izradi dokumenta o investiranju iseljeništva. Podrška će se realizovati putem angažmana međunarodnog konsultanta, stručnjaka u oblasti investiranja dijasporu, koji će pružiti stručnu pomoć radnim grupama na izradi dijela strategije saradnje sa iseljeništvom koji se odnosi na investiranje iseljeništva. Sredstva za angažman konsultanta biće obezbijedena iz sredstava projekta USAID-a "Uključivanje bh. dijasporu u ekonomski razvoj Bosne i

Hercegovine" kroz koji USAID pruža podršku privatnom sektoru kroz tehničku pomoć i finansijsku podršku malim i srednjim preduzećima u svrhu jačanja direktnih investicija dijaspore.

STRATEŠKI CILJ 1: RAZVOJ PRAVNOG SISTEMA I INSTITUCIONALNIH KAPACITETA

1.1. DONIJETI OKVIRNU STRATEGIJU SARADNJE SA ISELJENIŠTVOM

Politikom je predviđena izrada Okvirne strategije saradnje sa iseljeništvom kao okvirnog dokumenta u procesu uspostavljanja i uređenja odnosa Bosne i Hercegovine sa iseljeništvom. Za nosioce aktivnosti određeni su Ministarstvo i Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, uz obavezno učešće nadležnih institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine.

Tokom rada na dokumentu Politika o saradnji sa iseljeništvom materijal je redovno dostavljan na konsultacije predstavnicima Republike Srpske, koji nisu aktivno učestvovali u samoj izradi dokumenta. S tim u vezi uključivanje predstavnika Republike Srpske u izradu Okvirne strategije saradnje sa iseljeništvom predstavljalo je izazov. U tom smislu, Ministarstvo je, zajedno sa projektnim partnerima u okviru projekta Dijaspورا za razvoj, početkom juna 2017. godine pokrenulo dijalog sa nadležnim institucijama Republike Srpske kako bi se obezbijedilo njihovo aktivno učešće u izradi Okvirne strategije.

Dana 20.09.2017. godine Ministarstvo za ekonomske odnose i regionalnu saradnju Republike Srpske je aktom broj: 17.05-055-432-1/17 obavijestilo Ministarstvo o Zaključku Vlade Republike Srpske u kome je navedeno da "Vlada Republike Srpske insistira na izradi zasebnih strateških dokumenata za Republiku Srpsku i Federaciju Bosne i Hercegovine, nakon čega bi se stvorili uslovi za usaglašavanje zajedničkog strateškog rješenja na nivou BiH, na modularnom principu." Modularni princip podrazumjeva izradu zasebnih strateških dokumenata za Federaciju Bosne i Hercegovine, Republiku Srpsku i Brčko Distrikt, te usaglašenog strateškog dokumenta na nivou Bosne i Hercegovine.

Ministarstvo je, svojim aktom od 03.10.2017. godine, obavijestio Vladu RS da je modularni pristup izrade Okvirne strategije o saradnji sa iseljeništvom prihvatljiv s tim da proces uspostave i rada radnih grupa bude paralelan i kompatibilan, te u skladu sa važećim ustavnim nadležnostima. Također su obaviještene i vlade Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine o modularnom pristupu izradi strategije, te je traženo njihovo izjašnjenje.

Nakon što se izjasne Vlada Federacije Bosne i Hercegovine i Vlada Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine pristupit će se formiranju radnih grupa i koordinaciji njihovog rada u izradi strategija saradnje sa iseljeništvom.

Partneri u projektu Dijaspورا za razvoj, SDC, UNDP i IOM, su se saglasili da pruže tehničku i stručnu podršku izradi strategija na modularnom principu.

USAID, koji je izrazio interes da podrži izradu dokumenta o investiranju iseljeništva, obaviještena je o modularnom pristupu izradi strategije koja će sadržavati i poseban dio o investiranju iseljeništva, te su zamoljeni da koordiniraju i prilagode planiranu tehničku pomoć s partnerima SDC, UNDP i IOM.

1.2. RAZVITI MEHANIZME MEĐUINSTITUCIONALNE KOORDINACIJE ZA SARADNJU SA ISELJENIŠTVOM

Zbog potrebe za međuresornim pristupom u rješavanju pitanja iseljništva, Politika o saradnji sa iseljništvom predviđa uspostavu međuresornog savjetodavnog tijela za koordinaciju saradnje sa iseljništvom. Programom rada Ministarstva za 2017. godinu bila je predviđena uspostava ovog tijela, međutim ova aktivnost će se realizirati nakon izrade i usvajanja Okvirne strategije saradnje sa iseljništvom koja je planirana u 2018. godini i za čije će praćenje provedbe biti zaduženo međuresorno savjetodavno tijelo za koordinaciju saradnje sa iseljništvom.

1.3. JAČATI KAPACITETE INSTITUCIJA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA SARADNJU SA ISELJENIŠTVOM

Sistematične aktivnosti na jačanju kapaciteta drugih institucija na različitim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini za intenzivniju saradnju sa iseljništvom biće započete u procesu izrade Okvirne strategije saradnje sa iseljništvom.

Ministarstvo je u prijedlogu Programa rada za 2018. godinu predvidjelo izradu analize potreba za obukama u oblasti saradnje sa iseljništvom i uključivanja iseljništva u razvoj Bosne i Hercegovine u institucijama na različitim nivoima vlasti relevantnim za iseljništvo, te izradu plana obuka i realizaciju istog. Analiza i plan obuka će biti izrađeni iz sredstava Ministarstva, dok će obuke biti realizovane iz donatorskih sredstava kroz projekat Dijaspore za razvoj.

Također, u 2018. godini u programu rada Ministarstva predviđeno je i razvijanje plana komunikacije sa iseljništvom u cilju unaprjeđenja informisanja, razmjene informacija i međusobne komunikacije sa jasnom definiranim ulogama Ministarstva i Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine.

U periodu koji pokriva ovaj izvještaj, uspostavljena je saradnja sa Ministarstvom vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine oko zajedničke organizacije seminara "Iskorištavanje potencijala migracija i turizma" u saradnji sa Svjetskom turističkom organizacijom (WTO) čije održavanje je bilo planirano u drugoj polovini 2017. godine, ali je odloženo za prvu polovinu 2018. godine zbog kratkoće vremena za kvalitetnu realizaciju ovog skupa. Tema seminara je veza između migracija i turizma, odnosno, iskorištavanje potencijala iseljništva za razvoj turizma. Veza između iseljništva i turizma ogleda se kroz iseljnički turizam / turizam dijaspore uključujući i kulturni i zdravstveni turizam; promociju turističkih potencijala Bosne i Hercegovine od strane iseljenika u zemljama prijema; investiranje iseljništva u oblast turizma u Bosni i Hercegovini; prenos znanja i umrežavanje na međunarodnom planu. Takođe, pripadnici iseljništva, radnici migranti u oblasti turizma u zemljama prijema doprinose ekonomskom rastu i kulturnom obogaćivanju tih zemalja. Na seminaru će učestvovati predstavnici javnog i privatnog sektora u oblasti turizma u Bosni i Hercegovini koji će dobiti potrebana znanja za

uključivanje perspektive migracija, odnosno, iseljništva u planove i aktivnosti u oblasti turizma u Bosni i Hercegovini čime se doprinosi razvoju turizma i otvaranju novih radnih mjesta u Bosni i Hercegovini.

1.4. JAČATI KAPACITETE JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE ZA SARADNJU SA ISELJENIŠTVOM

U praksi se pokazalo da je saradnja sa iseljništvom naročito važna, efikasna i vidljiva kada se odvija na lokalnom nivou. Stoga je jačanje kapaciteta jedinica lokalne samouprave za saradnju sa iseljništvom od suštinske važnosti za unapređenje saradnje sa iseljništvom.

Ova aktivnost se realizuje kroz:

1. Projekat Dijaspore za razvoj, koji realizuje UNDP u 15 partnerskih jedinica lokalne samouprave.
2. Potpisivanje memoranduma o saradnji između Ministarstva i 28 jedinica lokalne samouprave.

Aktivnosti koje se realiziraju u okviru komponente II projekta Dijaspore za razvoj koji implementira UNDP podrazumjevaju podršku slijedećim jedinicama lokalne samouprave: Bijeljina, Bratunac, Jajce, Ključ, Laktaši, Ljubuški, Lopare, Maglaj, Nevesinje, Posušje, Prijedor, Sanski Most, Velika Kladaša, Zenica i Žepče. Podrška pomenutim jedinicama lokalne samouprave se odnosi na:

- unapređenje administrativnih, informacijskih i komunikacijskih alata za saradnju sa iseljništvom,
- uvrštavanje pitanja koja se odnose na iseljništvo u lokalne razvojne strategije i
- podrška konkretnim inicijativama koje povezuju iseljništvo sa lokalnim zajednicama u Bosni i Hercegovini iz kojih potiču i doprinose lokalnom ekonomskom razvoju s fokusom na poticanje investicija iseljništva.

Ministarstvo je 20.11.2017.godine organiziralo potpisivanje memoranduma o saradnji sa jedinicama lokalne samouprave uključenim u projekat Dijaspore za razvoj, jedinicama lokalne samouprave korisnicima grant sredstava Ministarstva u oblasti iseljništva u 2014, 2015. i 2016. godini i jedinicama lokalne samouprave koje su izrazile poseban interes za razvoj saradnje sa iseljništvom. Memorandum je potpisan sa ukupno 28 jedinica lokalne samouprave i to: Bihać, Bijeljina, Bosanski Petrovac, Bratunac, Brod, Čelinac, Doboj, Gradačac, Jajce, Kladanj, Ključ, Kreševo, Laktaši, Ljubuški, Lopare, Maglaj, Nevesinje, Novi Grada Sarajevo, Posušje, Prijedor, Sanski Most, Sokolac, Stanari, Usora, Velika Kladaša, Zavidovići, Zenica i Žepče.

Svrha potpisivanja memoranduma je da se kroz ostvarivanje međusobne saradnje i zajedničkog interesa, doprinese realizaciji aktivnosti predviđenih Politikom o saradnji sa iseljništvom, kao i realizaciji aktivnosti u vezi sa sveopćim unapređenjem saradnje sa iseljništvom, pružanju kvalitetnijih usluga iseljništvu i uključivanju iseljništva u razvoj

Bosne i Hercegovine. U skladu sa Memorandumom, saradnja će se odvijati u oblasti jačanja kapaciteta jedinica lokalne samouprave za saradnju sa iseljeništvom i uključivanje iseljeništva u lokalni razvoj, prikupljanju i razmjeni podataka o iseljeništvu, razmjeni iskustava i dobrih praksi.

U cilju provedbe Memoranduma predviđeno je da Ministarstvo organizira obuke za predstavnike jedinica lokalne samouprave, uključi novoimenovane koordinateure za dijasporu iz jedinica lokalne samouprave u postojeću mrežu koordinatora za dijasporu, organizira radionice za prijenos iskustava iz jedinica lokalne samouprave uključenih u projekat "Dijaspora za razvoj", pripremi adresar koordinatora za dijasporu i promovira aktivnosti jedinica lokalne samouprave u oblasti iseljeništva.

Jedinice lokalne samouprave su u cilju provedbe Memoranduma imenovale po jednu osobu za saradnju sa iseljeništvom - koordinatora za dijasporu. Koordinator za dijasporu u jedinicama lokalne samouprave će razmijeniti svoja iskustva u radu sa iseljeništvom i prenositi dobre prakse u druge jedinice lokalne samouprave, također osigurati informacije Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine za dalji razvoj politika u oblasti iseljeništva na osnovu svojih iskustava u radu sa iseljeništvom u jedinicama lokalne samouprave i dostavljati Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine ažurirane podatke o lokalnim investicijskim projektima za koje je zainteresirano iseljeništvo. Koristeći podatke o postojećim praksama, kapacitetima i potrebama jedinica lokalne samouprave u radu sa iseljeništvom Ministarstvo će promovirati svoj web portal namijenjen iseljeništvu.

Na osnovu potpisanih memoranduma, Ministarstvo radi na realizaciji aktivnosti jačanja kapaciteta jedinica lokalne samouprave za saradnju sa iseljeništvom i uključivanje iseljeništva u lokalni razvoj. S tim u vezi, Ministarstvo je angažovalo konsultanta koji je pripremio i proveo prvu u nizu od pet planiranih obuka. Prva obuka na temu „Komunikacija sa iseljeništvom i unapređenje usluga za iseljeništvo na lokalnom nivou“ je održana sredinom decembra. Korisnici obuke su koordinatori za dijasporu 13 jedinica lokalne samouprave i to: Bihać, Bosanski Petrovac, Brod, Čelinac, Dobo, Gradačac, Kladanj, Kreševo, Novi Grada Sarajevo, Sokolac, Stanari, Usora i Zavidovići. Ostale četiri obuke će se organizirati u toku 2018. godine.

Ministarstvo će u narednom periodu nastaviti sa potpisivanjem memoranduma o saradnji i sa drugim jedinicama lokalne samouprave koje budu zainteresovane da jačaju svoje kapacitete saradnje sa iseljeništvom, uključuju iseljeništvo u lokalni razvoj, te obezbijede kvalitetnije usluge iseljeništvu na lokalnom nivou.

1.5. PRATITI EMIGRACIJSKE TOKOVE I IZVJEŠTAVATI O TOME

Politika o saradnji sa iseljeništvom predviđa nadogradnju postojeće i razvijanje nove statistike u segmentu praćenja emigracijskih tokova i prikupljanja podataka o iseljeništvu. Ovo podrazumijeva unapređenje postojećih registara podataka o iseljeništvu, izradu kvantitativne migracione statistike, razvoj novih statistika o kvalitativnim pokazateljima o

mogućnosti i spremnosti učešća iseljništva u društveno – ekonomskom razvoju Bosne i Hercegovine, podršku akademskim istraživanjima kako bi se bolje upoznali sa iseljništvom i njihovim potrebama, podsticanje izrade akademskih programa koji na interdisciplinarnan način izučavaju fenomen migracija i uspostavu sistema prikupljanja podataka o emigraciji i povratnicima iz iseljništva na lokalnom nivou.

Realizacija ovih aktivnosti će započeti u 2018. godini nakon potpisivanja memoranduma o saradnji sa Agencijom za statistiku Bosne i Hercegovine i Agencijom za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine. Također, u okviru projekta Dijaspóra za razvoj u 2018. godini, predviđena je realizacija aktivnosti na razvoju metodologije i rješenja za prikupljanje i razmjenu podataka o iseljavanju i dijaspori u cilju izrade, provedbe i monitoringa politika na osnovu jasnih činjenica.

STRATEŠKI CILJ 2: PRUŽANJE PODRŠKE ISELJENIŠTVU I UNAPREĐENJE SARADNJE

2.1. PRATITI OSTVARIVANJE PRAVA I INTERESA ISELJENIKA U BOSNI I HERCEGOVINI I ZEMLJAMA PRIJEMA

Prioritetne obaveze Bosne i Hercegovine u ovom segmentu odnose se na kontinuirano praćenje prava, interesa i potreba iseljenika i povratnika iz iseljeničtva u Bosni i Hercegovini, te praćenje njihovih interesa i potreba u zemljama prijema. Predviđene su aktivnosti na informiranju iseljeničtva o njihovim pravima u Bosni i Hercegovini i praćenje njihovog ostvarivanja, direktna podrška na upite iz iseljeničtva, izrada informativnih brošura za iseljeničtvo o ostvarivanju prava (državljanstvo, priznavanje diploma i sl.) na čemu Ministarstvo radi u kontinuitetu putem rubrike „Pitajte, mi odgovaramo“ i redovnim objavljivanjem vijesti o informacijama o pitanjima od značaja za ostvarivanje prava iseljenika u Bosni i Hercegovini na web stranici Ministarstva, kao i odgovaranje na usmene i pismene upite iseljenika.

U segmentu praćenja ostvarivanja interesa i potreba iseljeničtva u zemljama prijema, kroz saradnju sa jednom od organizacija iseljeničtva u Sloveniji pod nazivom "Bošnjački kulturni savez Slovenije" (BKSS), Ministarstvo je u izvještajnom periodu informisano o problematici iseljeničtva iz Bosne i Hercegovine u ovoj zemlji. Istaknuto je da narodi iz bivše Jugoslavije koji žive u Sloveniji, uprkos brojnosti i zahtjevima, nemaju status nacionalnih manjina. Iz tog razloga su organizacije koje okupljaju narode iz bivše Jugoslavije osnovale "Savez kulturnih društava naroda i narodnosti bivše Jugoslavije" (EXYUMAK) čije aktivnosti su fokusirane na iniciranje procedure izmjene Ustava Slovenije radi priznavanju prava nacionalnih manjina narodima sa prostora bivše Jugoslavije koji žive u Sloveniji.

Predstavnici bh. iseljeničtva u Sloveniji uputili su Ministarstvu svoje prijedloge i sugestije koje se odnose na poboljšanje ostvarivanja prava i interesa iseljenika u Sloveniji. Njihovi prijedlozi su:

- da nadležne institucije u Bosni i Hercegovini pokrenu značajnije aktivnosti i pruže podršku iseljeničtva iz Bosne i Hercegovine u njihovim nastojanjima da se Bošnjaci, Srbi i Hrvati priznaju kao nacionalne manjine u Sloveniji;
- da se što prije imenuje ambasador Bosne i Hercegovine u Sloveniji;
- da se prilikom službenih posjeta zvaničnika iz Bosne i Hercegovine Sloveniji, u službenom programu posjete planiraju i kratki susreti sa iseljeničtvom što će slovenačkim zvaničnicima ukazati da institucije Bosne i Hercegovine i njeni zvaničnici drže do iseljeničtva u Sloveniji.

Također, na inicijativu Ministarstva uspostavljena je komunikacija sa iseljenicima u Republici Albaniji, kao preduslov za saradnju i praćenje potreba iseljeničtva u toj zemlji. U Albaniji živi relativno brojna zajednica Bošnjaka porijeklom iz Bosne i Hercegovine, organizirani su i djeluju kroz Bošnjačko nacionalno društvo "Zambak" u Draču. Njihove

potrebe su podrška na očuvanju maternjeg jezika, običaja i kulture. S obzirom da je krajem oktobra 2017. godine Parlament Albanije usvojio Zakon o zaštiti nacionalnih manjina u Republici Albanije kojim su Bošnjaci i Srbi proglašeni nacionalnim manjinama u toj zemlji, omogućeno im je školovanje na maternjim jezicima ali će im biti potrebna podrška i iz Bosne i Hercegovine. Ministarstvo se 24. 10.2017. godine i službeno obratilo počasnom konzulu Bosne i Hercegovine u Albaniji i predsjedniku Bošnjačkog nacionalnog društva "Zambak" u cilju informisanja o njihovim potrebama i zahtjevima u odnosu na Bosnu i Hercegovinu, kao i ostvarivanja direktne komunikacije i saradnje sa predstavnicima bošnjačke zajednice u Albaniji.

Uspostavljena je saradnja sa Kongresom Bošnjaka svijeta, koji ima sjedište u SAD i ured u Bosni i Hercegovini, te je održavana aktivna komunikacija, uključujući i odgovore na upite, sa predstavnicima Bosanskohercegovačko-američke akademije nauka i umjetnosti (BHAAAS) iz SAD, Svjetskim savezom dijaspora (SSD), Savjetodavnim tijelom za BiH u SAD, Institutom za istraživanje genocida Kanada, BIGMEV, Savezom bh. udruženja u Švedskoj, Platformom Bosne i Hercegovine u Holandiji i dr.

Krajem mjeseca novembra 2017. godine, predstavnici Ministarstva su posjetili iseljeničtvo iz Bosne i Hercegovine u Italiji na poziv organizacije "BiH izvan granica" iz grada Piacenze. U Italiji boravi oko 30.000 iseljenika iz BiH na računajući njihove potomke, a najviše su koncentrisani u regiji Emilia-Romagna čije sjedište je Piacenza. Tokom posjete, predstavnici Ministarstva su prisustvovali osnivačkoj skupštini na kojoj je uspostavljeno krovno udruženje iseljeničtva u ovoj zemlji pod nazivom "Unija BiH udruženja u Republici Italiji". U sastav novog krovnog udruženja ušlo je 8 organizacija: BiH izvan granica, Piacenza; Udruženje građana BiH, Biella; Udruženje građana BiH Ljiljan, Prescia; Udruženje građana BiH iz Verone; Udruženje građana BiH Most, Trst; Udruženje građana BiH Nema problema, Bologna; BiH zajednica Bosna u srcu, Rim; Amici dei Bosnia, Bari; te brojni istaknuti pojedinci bh porijekla u ovoj zemlji.

Na osnivačkoj skupštini je usvojen Statut krovnog udruženja, te izabrano njegovo rukovodstvo. Za predsjednicu udruženja je izabrana Mirjana Paunović iz Trsta (porijeklom iz Banjaluke), a njena zamjenica je Fatima Neimarlija iz Rima. Izabran je i Upravni odbor novoosnovanog udruženja koji broji 9 članova.

Udruženje će se baviti unapređenjem položaja iseljeničtva u Italiji, raditi na evropskim projektima, te organizirati interkulturalne razmjene i stručne prakse. Također, biće na raspolaganju iseljeničtvu u regulisanju konzularnih pitanja i boravišnih dozvola u Italiji.

Ovom događaju su prisustvovali i podržali ga i predstavnici lokalnih vlasti Piacenze koje pružaju snažnu podršku iseljeničtvu iz BiH u ovoj regiji. Predstavnici italijanskih vlasti su istakli dobru integriranost bh. dijaspora u Italiji, izrazili zadovoljstvo što je za sjedište krovnog udruženja izabrana Piacenza, te istakli da imaju namjeru pružati im i dalje svoju podršku, kao i uspostavljati saradnju sa lokalnim vlastima u BiH koristeći ovo krovno udruženje kao sponu između dvije države.

Osnivanje krovnog udruženja bh. dijaspora u Italiji je važan korak u jačanju međusobne komunikacije unutar dijaspora, kao i njihovom objedinjavanju naročito zbog činjenice da su u rad ovog udruženja uključeni predstavnici sva tri naroda iz BiH, kako organizacije tako i pojedinci. Ovo udruženje može biti most za jačanje saradnje između BiH i Italije, naročito

saradnje na nivou lokalnih zajednica. Ministarstvo će posvetiti posebnu pažnju ovom udruženju, te koristiti njihova iskustva međusobne saradnje, udruživanja i saradnje sa lokalnim vlastima u zemlji prijema kao dobar primjer za saradnju iseljništva u drugim zemljama.

2.2. JAČATI KAPACITETE ORGANIZACIJA U ISELJENIŠTVU I USPOSTAVITI MEHANIZAM ZA PREDSTAVLJANJE ISELJENIŠTVU U ZEMLJAMA PRIJEMA I U BOSNI I HERCEGOVINI

Politika o saradnji sa iseljeništvom predviđa uspostavu mehanizma za predstavljanje iseljništva u Bosni i Hercegovini – predstavničkih tijela iseljništva u čiji sastav će ući predstavnici različitih organizacija i istaknuti pojedinci iz iseljništva na način da se u svakoj zemlji s brojnijim iseljeništvom, ukoliko je to moguće i ukoliko postoji interes, uspostavi tijelo u kojem se osigurava jednako učešće predstavnika sva tri konstitutivna naroda, uključujući i predstavnike nacionalnih manjina. Ova aktivnost se realizira i podržana je u okviru projekta „Dijaspora za razvoj“.

Formiranje predstavničkih tijela ni u kojem smislu neće uticati na postojeći način organiziranja iseljništva, samo će olakšati saradnju iseljništva sa institucijama u Bosni i Hercegovini, kao i saradnju sa institucijama u zemljama prijema.

Ministarstvo je, u junu 2017. godine pokrenulo aktivnosti na uspostavi predstavničkog tijela u Njemačkoj kao zemlji sa najvećim brojem iseljništva snažno vezanim za Bosnu i Hercegovinu. Radi realizacije ove aktivnosti predstavnici Ministarstva su održali sastanak sa predstavnicima Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine na kojem je dogovoreno da kao ravnopravan nositelj ove aktivnosti učestvuju u pripremi i realizaciji iste. S tim u vezi, Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine je imenovalo kontakt osobe u diplomatsko-konzularnim predstavništvima u Njemačkoj.

Također, ostvarena je saradnja sa predstavnicima katoličke i pravoslavne crkve, te Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i Jevrejske zajednice u Bosni i Hercegovini u okviru pripreme aktivnosti uspostave reprezentativnog tijela iseljništva u Njemačkoj u okviru koje je razgovarano o modelima buduće saradnje kada je u pitanju poboljšanje sveukupne komunikacije institucija Bosne i Hercegovine s iseljeništvom iz naše zemlje.

Prvi sastanak sa predstavnicima iseljništva vezano za uspostavu reprezentativnog tijela održan je u Generalnom konzulatu Bosne i Hercegovine u Minhenu 7.10.2017. godine. Sastanku je prisustvovalo preko 70 učesnika predstavnika organizacija i pojedinaca iz iseljništva, te predstavnici Ministarstva, Predsjedništva Bosne i Hercegovine, Ambasade Bosne i Hercegovine u Berlinu, Generalnog konzulata Bosne i Hercegovine u Minhenu, Generalnog konzulata Bosne i Hercegovine u Frankfurtu i Generalnog konzulata Bosne i Hercegovine u Štuttgartu.

Delegacija iz Bosne i Hercegovine, koju su činili Predrag Jović, zamjenik ministrice za ljudska prava i izbjeglice, Kemo Sarač, savjetnik ministrice i Isma Stanić, šefica Odsjeka za privrednu, obrazovnu, naučnu i kulturnu saradnju u Sektoru za iseljništvo, i predstavnici

Diplomatsko-konzularnih predstavništva Bosne i Hercegovine u Njemačkoj, u svojim obraćanjima su objasnili učesnicima skupa da je cilj osnivanja Reprezentativnog tijela iseljništva u Njemačkoj uspostava tijela koje će po svom sastavu oslikavati i zastupati cjelokupno iseljništvo iz Bosne i Hercegovine u ovoj zemlji, u koje će biti uključeni predstavnici svih naroda u Bosni i Hercegovini i ostalih - predstavnici organizacija iseljništva i istaknuti pojedinci u Njemačkoj. Glavna uloga tijela je zastupanje iseljništva u Bosni i Hercegovini i Njemačkoj, te identificiranje njihovih potreba i interesa. Broj članova i način rada Reprezentativnog tijela trebaju usaglasiti i odrediti sami predstavnici iseljništva u skladu sa svojim procjenama i mišljenjem. Uspostava ovog tijela ne znači negiranje postojećih organizacija u iseljništvu, niti se ovim tijelom želi mijenjati njihova struktura, način organizovanja i rada. U diskusiji koja je uslijedila, odgovarano je na pitanja predstavnika iseljništva i data su dodatna pojašnjenja. Predstavnici iseljništva su iskazali potrebu da im Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice dostavi pisani prijedlog forme reprezentativnog tijela, njegovog sastava, brojnosti i načina funkcionisanja, kao i njegove uloge, nakon čega će unutar svojih organizacija prodiskutovati dostavljeni prijedlog te dostaviti svoje komentare i sugestije.

Nakon sastanka u Minhenu, Ministarstvo je pripremio i dostavilo iseljništvu prijedlog koji predviđa uspostavu Reprezentativnog tijela iseljništva u Njemačkoj kao samostalnog nezavisnog tijela na čiji rad neće uticati institucije iz Bosne i Hercegovine, a koje bi imale sljedeće ključne uloge da:

- predstavlja i zastupa iseljništvo pred institucijama u Bosni i Hercegovini i institucijama u Njemačkoj,
- učestvuje u konsultacijama za izradu Okvirne strategije saradnje sa iseljništvom i akcionog plana, kao i drugih javnih politika od interesa za iseljništvo,
- da prenosi stav iseljništva iz Njemačke,
- identificira probleme iseljništva u Njemačkoj,
- inicira i predlaže nadležnim institucijama u Bosni i Hercegovini rješavanje pitanja koja su od značaja za rad i djelovanje iseljništva u zemlji porijekla, kao i u zemlji prijema,
- razvija saradnju sa različitim akterima u Bosni i Hercegovini,
- pomaže informisanju iseljništva u zemlji prijema i dr.

Predloženo je da Reprezentativno tijelo iseljništva u Njemačkoj broji 40 članova od toga jednak broj Bošnjaka, Hrvata i Srba, te 10 predstavnika ostalih građana porijeklom iz Bosne i Hercegovine.

U kriterijima za izbor članova Reprezentativnog tijela, Ministarstvo je predložilo da predloženi član mora ispunjavati sljedeće opće uslove: da je stariji od 18 godina, da živi u Njemačkoj, da je državljanin Bosne i Hercegovine ili da vodi porijeklo iz Bosne i Hercegovine, da se na tog kandidata ne odnosi član IX. 1. Ustava Bosne i Hercegovine, da nije osuđivan za krivično djelo, te da nema privatni finansijski interes kroz članstvo u Reprezentativnom tijelu. Predloženi posebni kriteriji za izbor članova ovog tijela su: da kandidat ima iskustvo u radu nevladinog sektora i aktivno je angažovan u radu organizacije u iseljništvu, da ima iskustvo u pripremi i apliciranju na projekte, da je angažovan na unapređenju odnosa sa Bosnom i Hercegovinom, da ima integrativan pristup i stvara

mostove saradnje unutar iseljništva i sa Bosnom i Hercegovinom, da je angažovan na očuvanju maternjih jezika, kulture, identiteta i unapređenju odnosa sa Bosnom i Hercegovinom, prenosu znanja, investiranju i poslovanju u Bosni i Hercegovini, da je ugledan u sredini u kojoj živi, da je motiviran za rad na unapređenje odnosa između iseljništva i Bosne i Hercegovine i afirmaciji ugleda i interesa Bosne i Hercegovine.

Jedan od zaključaka sa ovog sastanka je bio da predstavnici iseljništva dostave prije održavanja narednog sastanka svoje komentare i sugestije na pripremljeni prijedlog Ministarstva o formi reprezentativnog tijela, sastava, brojnosti, načina funkcionisanja i njegovim ulogama, kao i svoje prijedloge.

Drugi sastanak sa predstavnicima iseljništva održan je 2.12.2017. u Štutgartu na kome su pored predstavnika iz Ministarstva Predraga Jovića, zamjenika ministrice za ljudska prava i izbjeglice, Keme Sarača, savjetnika ministrice i Isme Stanić, šefice Odsjeka za privrednu, obrazovnu, naučnu i kulturnu saradnju u Sektoru za iseljništvo, prisustvovali i Tugomir Čuljak, savjetnik predsjedavajućeg Predsjedništva BiH dr. Dragana Čovića, Zihnaida Sadiković, prvi sekretar u Ambasadi BiH u Berlinu, Zvonko Mišković, generalni konzul u Štutgartu, Ruzmira Tihić-Kadrić, generalna konzulica u Minhenu i Mitar Pavić, konzul, ispred Generalnog konzulata BiH u Frankfurtu.

Na sastanku je učestvovalo 45 predstavnika organizacija i pojedinaca iz iseljništva, iako je poziv za sastanak upućen na više od 110 adresa u iseljništvu. Prisutni su bili predstavnici sljedećih organizacija: Mreža bh. studenata i akademika u Njemačkoj, Zajednica građana BiH, Organizacija "Od čovjeka čovjeku", Udruženje bivših logoraša i traumatiziranih osoba, Islamski kulturni centar "Hidaje" Minhen, Savez udruženja RVI iz BiH u dijaspori, Savez dopunskih škola BiH u SR Njemačkoj, "Sevdah" Frankfurt, Merhamet Njemačka, Bosanski akademski krug, KUD Mladi Biseri Frankfurt, te dvije najveće hrvatske organizacije: Hrvatski gospodarski savez i Hrvatski svjetski kongres u Njemačkoj. Pored predstavnika pomenutih organizacija, na sastanku su učestvovali i pojedinci iz dijaspore pripadnici sva tri konstitutivna naroda u Bosni i Hercegovini. Nažalost, ovom sastanku nisu prisustvovali predstavnici organizacija koje okupljaju Srbe iz Bosne i Hercegovine, ali je krovna organizacija koja okuplja predstavnike srpskog naroda u Njemačkoj Centralni savet Srba u Njemačkoj izrazio interes da se angažuju u radu ovog tijela.

Na ovom sastanku su razmatrani dostavljeni prijedlozi, te usaglašen koncept izgleda tijela i način odabira članova istih i doneseni su sljedeći zaključci:

1. Umjesto "Reprezentativno tijelo iseljništva", tijelo će se zvati "Reprezentativno tijelo dijaspore Bosne i Hercegovine u Saveznoj Republici Njemačkoj".
2. Reprezentativno tijelo će biti sastavljeno od 28 članova predstavnika iseljništva organizovanih u 4 regionalna odbora, po jedan u svakom od četiri područja koja pokrivaju diplomatsko konzularna predstavništva BiH: u Berlinu, Minhenu, Štutgartu i Frankfurtu. Svaki regionalni odbor će se sastojati od 7 članova: po dva predstavnika iz svakog konstitutivnog naroda i jedan predstavnik ostalih. Članovi Reprezentativnog tijela se biraju među predstavnicima organizacija i uglednih pojedinaca (biznismena, akademskih radnika, ljekara, mladih profesionalaca i dr.).

Unutar Reprezentativnog tijela biće uspostavljeno šest ekspertnih grupa iz sljedećih oblasti: privreda i ekonomija, nauka i obrazovanja, kultura i sport, socijalne i humanitarne djelatnosti, priprema projekata i informisanje i administrativno-pravna pitanja.

3. Diplomatsko konzularna predstavništva Bosne i Hercegovine u Berlinu, Minhenu, Štutgartu i Frankfurtu će u roku od 90 dana organizovati sastanke na kojima će predstavnici iseljeništa izabrati svoje predstavnike za Reprezentativno tijelo dijaspore BiH u Njemačkoj. U slučaju da ne bude bilo moguće izabrati članove Reprezentativnog tijela na ovaj način, uspostaviće se komisija sačinjena od predstavnika diplomatsko konzularnih predstavništava, Ministarstva vanjskih poslova, Predsjedništva Bosne i Hercegovine i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice koja će provesti proceduru izbora.
4. Diplomatsko konzularna predstavništva Bosne i Hercegovine će pružati podršku Reprezentativnom tijelu dijaspore u Njemačkoj što podrazumijeva pomoć oko uspostave ovog tijela, izbor članova tijela, osiguranje prostora za sastanke, te međusobno umrežavanje članova Reprezentativnog tijela.

Dogovoreno je da se do narednog sastanka preispitaju najpovoljniji oblici registrovanja ovog tijela u Njemačkoj.

S obzirom da će se iseljeništo angažovati u radu Reprezentativnog tijela na volonterskoj osnovi, da njihove aktivnosti iziskuju angažman u slobodno vrijeme, kao i putovanja, biće potrebno osigurati određena finansijska sredstva za rad Reprezentativnog tijela. Ministarstvo će ispitati mogućnost obezbjeđenja potrebnih finansijskih sredstava od donatora, odnosno, od Ambasade Švicarske u BiH kroz aneks projektu Dijaspore za razvoj u smislu mogućnosti finansiranja ovog tijela.

Naredna dva sastanka će biti organizovana u Generalnom konzulatu Bosne i Hercegovine u Frankfurtu i Ambasadi Bosne i Hercegovine u Berlinu u prvom kvartalu 2018. godine. Na završnom sastanku će biti potpisan Memorandum o uspostavi Reprezentativnog tijela u Njemačkoj između predstavnika iseljeništa, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice i Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine uz prisustvo predstavnika nadležnih institucija Njemačke.

Prvi sastanak uspostavljenog Reprezentativnog tijela dijaspore u Njemačkoj biće održan u prvoj polovini 2018. godine u Njemačkoj ili Bosni i Hercegovini.

Za predstavnike Reprezentativnog tijela biće obezbijedena obuka u oblasti predstavljanja, zastupanja, pripreme projekata, prikupljanja sredstava i komunikacije za učinkovitiju saradnju sa Bosnom i Hercegovinom tokom godišnjih konferencija sa iseljeništvom koje će organizovati Ministarstvo počevši od 2018. godine. Osim predstavnika iseljeništa u Njemačkoj, konferenciji će prisustvovati i predstavnici iseljeništa iz 9 zemalja prijema: Austriji, Danskoj, Holandiji, Italiji, Sloveniji, Švedskoj, Švicarskoj, SAD-u i Australiji.

2.3. OČUVATI MATERNJE JEZIKE, KULTURU I IDENTITET

Politika predviđa sistemsko reguliranja nastave dopunskog obrazovanja, u čemu glavnu ulogu imaju Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine, Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, entitetske i druge nadležne institucije u oblasti obrazovanja na različitim nivoima vlasti, kao i podršku učenju maternjih jezika koristeći prednosti i pogodnosti online učenja, ljetnih škola učenja maternjih jezika i kulture u Bosni i Hercegovini, čiji bi polaznici bili djeca i mladi iz iseljništva kako bi kroz druženje unaprijedili znanje jezika, upoznali kulturu, historiju i prirodne resurse Bosne i Hercegovine.

Vežano za uspostavu interaktivnog portala za dopunsku nastavu u iseljništvu, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 70. sjednici održanoj 24.8.2016. godine donijelo Zaključak o usvajanju Informacije Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine o dopunskom obrazovanju u inostranstvu i zadužilo, između ostalog, Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine i Ministarstvo za ljudska prava Bosne i Hercegovine da osmisle uspostavu portala za interaktivno dopunsko obrazovanje i da u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova Bosne i Hercegovine oforme interesornu komisiju za unapređenje dopunskog obrazovanja.

Na prijedlog Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 111. sjednici održanoj 24.8.2017. godine razmotrilo i usvojilo Informaciju o potrebi za dopunskim obrazovanjem djece bh. iseljenika u inostranstvu i s tim u vezi zadužilo Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine, Ministarstvo i Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine:

- da u što kraćem vremenskom roku realiziraju zaključke donesene prilikom usvajanja Informacije o dopunskom obrazovanju u inostranstvu na 70. sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, održanoj 24.8.2016. godine;
- da intenziviraju aktivnosti na unapređenju dopunskog obrazovanja djece bh. iseljenika u inostranstvu.

Također, zaduženo je Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine da, u saradnji s nadležnim ministarstvima obrazovanja, pripremi i Vijeću ministara dostavi analizu troškova dopunskog obrazovanja djece bh. iseljenika u inostranstvu, s prijedlogom mjera za unaprjeđenje navedene oblasti.

U cilju realizacije zaključaka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice i Ministarstvo civilnih poslova su 29.5.2017. godine održali sastanak sa predstavnicima SDC, UNDP, IOM i IT platforme za dopunske škole u dijaspori „Bookvar“ razvijene u Academy 387 u Sarajevu. Dogovoreno je da Ministarstvo uključi set pitanja o dopunskom obrazovanju u online upitnik koji se koristi za mapiranje iseljništva u 10 zemalja prijema, da Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine nastavi aktivnosti identificiranje potencijalnog donatora za izradu interaktivnog portala za dopunsku nastavu u iseljništvu, da SDC razmotri eventualno dodatno finansiranje ovog portala u okviru

projekta Dijaspora za razvoj ali samo pod uslovom da druga sredstva iz budžeta ili od donatora ne budu dostupna.

S tim u vezi Ministarstvo je u prijedlogu Budžeta za 2018. godinu predložilo sredstva za sufinansiranje uspostave portala za interaktivno dopunsko obrazovanje koji će biti uspostavljen u saradnji sa Ministarstvom civilnih poslova u skladu sa zaključcima Vijeća ministara sa 70. sjednice održane 24.8.2016. godine.

Ministarstvo je 13.11.2017. godine uputilo upit Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine i Ministarstvu vanjskih poslova Bosne i Hercegovine o realiziranim aktivnostima na unapređenju dopunskog obrazovanja djece bh. iseljenika u inostranstvu.

Kao odgovor na upit Ministarstva, dopisom od 5.12.2017. godine Ministarstvo civilnih poslova je dostavilo sljedeću informaciju o realiziranim aktivnostima:

„U skladu s usvojenim zaključcima Vijeće ministara BiH je na prijedlog Ministarstva civilnih poslova na 93. sjednici održanoj 8.3.2017. godine donijelo Odluku o formiranju interresorne radne grupe za unaprjeđenje dopunskog obrazovanja djece bosanskohercegovačkih iseljenika u inostranstvu. Vijeće ministara BiH je u skladu s raspravom na sjednici usvojilo i zaključak kojim se traži da se sastav interresorne radne grupe proširi sa najmanje dva predstavnika kantona. Međutim, usvajajući taj zaključak Vijeće ministara BiH je predvidjelo činjenicu da kantonalna ministarstva svojim zakonima ne uređuju oblast dopunskog obrazovanja te je u vezi s tim od strane ovog ministarstva zatraženo da Vijeće ministara BiH izmjeni navedeni zaključak.

U vezi realizacije Zaključaka na uspostavi portala za interaktivno (online) dopunsko obrazovanje Ministarstvo civilnih poslova BiH je s ciljem ispitivanja tržišta, prikupilo informacije o mogućim provajderima, odnosno pružiocima takvih usluga i prikupilo ponude nekoliko vlasnika sličnih portala. Pristigle ponude pružaoca usluga glasile su na iznos od oko 250.000 KM, odnosno 125.000 eura. Prilikom izrade budžeta za 2017. i 2018. Godinu upućivan je zahtjev za planiranje sredstava koja bi pomogla realizaciju ovog zaključka. Međutim tražena sredstva nisu odobrena u budžetu te se pristupilo potraživanju sredstava od strane donatora to jest od ambasada prijateljskih zemalja.

Važno je napomenuti da je za realizaciju navedenih zaključaka nužno izdvajanje sredstava iz Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih institucija. Bez izdvajanja sredstava ne može doći ni do realizacije zaključaka. Kao i da se u budžetu Ministarstva civilnih poslova BiH svake godine predviđaju sredstva za navedenu namjenu, ali u uslovima ograničenog finansiranja i primjene politike uštede na svim vrstama rashoda ista ni jedne godine nisu odobrena.

Ovo ministarstvo u toku 2017. godine otkupilo je rukopis udžbenika za dopunsku nastavu od IV do VIII/IX razreda osnovne škole pod nazivom „Kultura i društvena historija naroda Bosne i Hercegovine“ i isti je u fazi štampanja, nakon čega slijedi distribucija do dopunskih škola u inostranstvu i besplatna podjela učenicima.“

Također, u istom dopisu koji je dostavljen Ministarstvu, a u vezi pitanja registra dopunskih škola, navodi se sljedeće:

„Ovom prilikom se ističe da je tačka 2.3. stav (2) Politike o saradnji s iseljeništvom koja glasi: „Ministarstvo civilnih poslova uspostaviti će i voditi registar dopunskih škola za djecu porijeklom iz BiH u inostranstvu i o stvarnim potrebama za izvođenje dopunske nastave u iseljeništvu“ u koliziji sa zaključkom broj 5. Sa 70. Sjednice Vijeća ministara BiH od 24.8.2016. godine. Preciznije u navedenom zaključku zadužuje se Ministarstvo vanjskih poslova BiH da uspostavi i vodi registar dopunskih škola za djecu porijeklom iz Bosne i Hercegovine u inostranstvu.“

U smislu gore pomenutog, Ministarstvo će inicirati izmjenu zaključka Vijeća ministara od 24.8.2016. godine u tački 5. kako bi se isti uskladio sa odredbama tačke 2.3. Politike o saradnji sa iseljeništvom.

Ministarstvo vanjskih poslova je kao odgovor na upit Ministarstva o realiziranim aktivnostima na očuvanju maternjeg jezika, kulture i identiteta, 12.12.2017. godine dostavilo dopis u kojem informiše Ministarstvo da je na zahtjev Ministarstva civilnih poslova zatražilo od svih diplomatsko-konzularnih predstavništva BiH podatke o dopunskim školama na njihovom području – broj škola, broj nastavnika i način izbora, broj učenika i uzrast, i da su prikupljene informacije dostavljene Ministarstvu civilnih poslova.

2.4. UNAPRIJEDITI SARADNJU U OBLASTI PRIVREDE, OBRAZOVANJA, NAUKE, KULTURE I SPORTA

U dijelu Politike koji se odnosi na unapređenje saradnje u oblasti privrede, obrazovanja, nauke, kulture i sporta, neophodno je mapirati iseljeništvo u zemljama s velikim brojem iseljenika iz Bosne i Hercegovine u čiju pribavljanja informacija o broju i profilu iseljenika u zemljama prijema, s posebnim naglaskom na ekonomske i akademske potencijale u iseljeništvu.

Ministarstvo je prisustvom predstavnice podržalo kulturnu večer povodom 25. godišnjice rada Društva bosansko-hercegovačkog i slovenskog prijateljstva „Ljiljan“ koja je održana 04.12.2017. godine u Cankarevom domu u Ljubljani. U 25 godina rada, Društvo bosansko-hercegovačkog i slovenskog prijateljstva „Ljiljan“ je radilo na očuvanju kulturne baštine Bosne i Hercegovine i prepoznato je i od strane Javnog fonda za kulturne djelatnosti Republike Slovenije koji pomaže njihov rad.

2.5. UNAPRIJEDITI INFORMIRANJE, RAZMJENU INFORMACIJA I MEĐUSOBNU KOMUNIKACIJU

U okviru unapređenja informiranja, razmjene informacija i međusobne komunikacije aktivnosti koje je Ministarstvo pokrenulo u 2017. godini uz podršku projekta “Dijaspora za razvoj” odnose se na kreiranje interaktivne platforme za komunikaciju sa organizacijama i pojedincima u dijaspori. U svrhu realizacije ove aktivnosti IOM, kao implementator projektnih aktivnosti je angažovao firmu zaduženu za izradu web portala i obuku predstavnika Ministarstva koji će administrirati ovu stranicu. U tu svrhu oformljen je tim sa

predstavnicima Sektora za iseljništvo, IT odsjeka i predstavnik Ministarstva vanjskih poslova iz Odsjeka za informatiku i komunikacije.

Cilj interaktivnog portala za iseljništvo koji će biti u vlasništvu Ministarstva je da okupi iseljništvo u virtuelnu zajednicu i time omogući njihovo međusobno povezivanje i povezivanje sa institucijama u Bosni i Hercegovini. Na portalu će imati mogućnost razmjenjivati iskustva, prenijeti znanje i vještine, te promovirati inicijative za uključivanje iseljništva u razvoj Bosne i Hercegovine. Promocija i puštanje u rad web portala je planirano početkom naredne godine.

Ministarstvo redovno informiše iseljništvo i putem svoje službene web stranice. Od usvajanja Politike o saradnji sa iseljništvom, na web stranici Ministarstva objavljeno je 20 informacija o aktivnostima prema iseljništvu koje uključuju podrške skupovima organizacija i udruženja iz iseljništva (BHAAAS, SSDBiH, naučne skupove, skupove privrednika i sl), promoviranje.

Ministarstvo također odgovara na upite i informira organizacije i pojedince u iseljništvu o aktivnostima Ministarstva i ostalih institucija koje su od značaja za iseljenike iz Bosne i Hercegovine. U toku izvještajnog perioda Ministarstvo je odgovorilo na desetine upita pojedinaca iz iseljništva koji se odnose na ostvarivanje njihovih socijalnih, zdravstvenih, penzionih i drugih prava u Bosni i Hercegovini, kao i na upite niza nevladinih organizacija u zemlji i inostranstvu, te predstavnika medija.

U cilju unapređenja informisanja, izrađen je prvi polugodišnji Bilten za iseljništvo koji će periodično biti postavljen na interaktivni portal za dijasporu iz Bosne i Hercegovine. Prvi broj Biltena sadrži 13 informacija iz iseljništva i Bosne i Hercegovine koji obuhvata period u zadnjih šest mjeseci, koje se odnose na aktivnosti Ministarstva, organizacija u iseljništvu, te zaključke Vijeća ministara Bosne i Hercegovine značajne za iseljenike iz Bosne i Hercegovine.

2.6. PODRŽAVATI AKTIVNOSTI CIVILNOG SEKTORA U ISELJENIŠTVU I BOSNI I HERCEGOVINI KOJI DOPRINOSU JAČANJU VEZA BOSNE I HERCEGOVINE I ISELJENIŠTVU

Kako bi se stvorili uslovi za pružanje veće podrške aktivnostima organizacija civilnog društva u iseljništvu koje imaju za cilj očuvanje maternjih jezika, kulture i identiteta, kao i aktivnosti kojima se unapređuje saradnja sa BiH u oblasti privrede, nauke, kulture, obrazovanja i sporta, kao prvi korak neophodno je izvršiti evidenciju organizacija u iseljništvu.

S tim u vezi, Ministrica za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine je 10.11.2017. godine donijela Pravilnik o postupku upisa, sadržaju i načinu vođenja evidencije udruženja i saveza iseljenika iz Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Pravilnik) u svrhu unapređenja registra podataka o iseljništvu i realizacije aktivnosti predviđenih Politikom na uspostavi i jačanju saradnje matične države Bosne i Hercegovine sa iseljništvom, kao i međusobnog povezivanja i saradnje iseljništva iz Bosne i Hercegovine u zemljama prijema.

U toku su aktivnosti na promociji Pravilnika, odnosno poziv organizacijama, savezima koji okupljaju članove porijeklom iz Bosne i Hercegovine koji žele da se evidentiraju da se upišu u Evidenciju udruženja i saveza iseljenika iz Bosne i Hercegovine koju vodi Ministarstvo u skladu sa ovim pravilnikom.

U periodu nakon usvajanja Politike, pružena je podrška iseljentištvu u održavanju njihovih skupova i to:

- Svjetskom savezu dijaspora- za organizaciju biznis forumu u suorganizaciji sa Agencijom za unapređenje stranih investicija (FIPA), kao i održavanju Okruglog stola na temu učešća SSD i njegovih članica u realizaciju Politike o saradnji sa iseljentištvom

- Bosanskohercegovačko-američke akademije nauka i umjetnosti (BHAAAS) – za organizaciju godišnjeg skupa „Dani Bosanskohercegovačko-američke akademije nauka i umjetnosti (BHAAAS) u Bosni i Hercegovini“, devetom te vrste, koji je održan u Tesliću od 25. do 27. maja ove godine. Riječ je najvećem naučnom skupu na Balkanu, koji je i ove godine okupio više od 600 predavača i učesnika iz 17 zemalja. Tokom skupa održano je 20 naučnih simpozija podijeljenih u oblasti medicinskih i tehničkih nauka.

U narednom periodu Ministarstvo priprema održavanje sastanaka sa predstavnicima hrvatskih i sprskih udruženja iz iseljentištva s ciljem jačanja saradnje sa udruženjima iz iseljentištva kao i upoznavanjem sa aktivnostima koje Ministarstvo u saradnji sa drugim institucijama u Bosni i Hercegovini realizira u okviru Politike o saradnji sa iseljentištvom.

Sa sljedećim nevladinim organizacijama i predstavnicima akademskog sektora u Bosni i Hercegovini, koji se bave istraživanjem, umrežavanjem, podrškom i informisanjem iseljentištva Ministarstvo je imalo aktivne kontakte i saradnju u toku 2017. godine nakon usvajanja Politike o saradnji sa iseljentištvom: Naša perspektiva Sarajevo, Restart BiH, EDUS Sarajevo, Bosanski integracijski forum, Fondacija Humanity in Action Sarajevo. Neke od aktivnosti realizirane u okviru saradnje sa navedenim organizacijama su: učešće i prezentacija uloge Ministarstva na Business forumu za investiranje dijaspora, koji je organizovao Restart uz finansijsku podršku USAID BiH, pokroviteljstvo Ministarstva za Bosanski integracijski forum (april 2017. godine) za investitore i potencijalne investitore iz dijaspora i predavanja o politici migracije u Bosni i Hercegovini za polaznike međunarodnih seminara Humanity in Action.

STRATEŠKI CILJ 3: STVARANJE USLOVA ZA VEĆI DOPRINOS ISELJENIŠTVA RAZVOJU BOSNE I HERCEGOVINE

3.1. PROMOVIRATI ISELJENIŠTVO I NJEGOVE RAZVOJNE RESURSE

U okviru projekta "Dijaspora za razvoj" Ministarstvo je u saradnji sa Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM) i uz podršku Ministarstva vanjskih poslova pokrenulo aktivnosti mapiranja iseljeničtva iz Bosne i Hercegovine u 10 zemalja prijema: Austriji, Danskoj, Holandiji, Italiji, Njemačkoj, Sloveniji, Švedskoj, Švicarskoj, SAD-u i Australiji.

Mapiranjem se prikupljaju demografski, sociološki, ekonomski i sociokulturni podaci, kao i podaci o ljudskim potencijalima iseljeničtva s ciljem boljeg poznavanja iseljeničtva, boljeg razumijevanja njihovih potreba i očekivanja, kao i njihovih potencijala kojima mogu doprinijeti razvoju Bosne i Hercegovine. Rezultat mapiranja biće sveobuhvatan izvještaj o profilu i potrebama iseljeničtva, te će sadržavati preporuke institucijama u Bosni i Hercegovini za unaprjeđenje saradnje s iseljeničtvom u smislu pružanja kvalitetnijih usluga iseljeničtvu, prenosa znanja i investiranja iseljeničtva u Bosni i Hercegovini. Na osnovu rezultata mapiranja biće unaprijeđen registar podataka o iseljeničtvu, uspostavljen mehanizam za prenos znanja iz iseljeničtva u Bosni i Hercegovini, te poduzete dalje aktivnosti na unaprjeđenju saradnje sa ciljanim skupinama u iseljeničtvu – poslovnim ljudima, investitorima, stručnjacima u oblasti nauke, zdravstva, kulture, sporta i dr.

Mapiranje se vrši putem terenskog istraživanja u iseljeničtvu u gore pomenutim zemljama, intervju sa predstavnicima organizacija i istaknutim pojedincima, predstavnicima diplomatsko-konzularnih predstavništava Bosne i Hercegovine, predstavnicima zemalja prijema, grupnih razgovora s iseljeničtvom u fokus grupama, te prikupljanja drugih podataka o iseljeničtvu putem anketnog upitnika. Od 12. septembra do 13. novembra 2017. godine, kada je mogućnost online upitnika deaktivirana, kroz online sistem IOM primljena su 973 popunjena upitnika iz 10 navedenih zemalja koje su obuhvaćene mapiranjem, od čega 64 na hrvatskom jeziku, 25 na srpskom, 142 na engleskom i 742 na bosanskom. Mapiranje provodi pet angažovanih konsultanata od kojih su četvero pripadnici akademske dijaspore iz Bosne i Hercegovine tako da se i putem njihovog angažmana jača saradnja sa iseljeničtvom u oblasti nauke i istraživanja te vrši prenos njihovog znanja u Bosni i Hercegovini.

Rezultati mapiranja iseljeničtva biće dostupni u formi 10 izvještaja za svaku zemlju pojedinačno i jednog završnog izvještaja do kraja 2017. godine.

Ministarstvo će na osnovu informacija obezbijedenih kroz mapiranje iseljeničtva, po okončanju istraživanja mapiranje iseljeničtva koje se očekuje krajem 2017. godine, realizovati niz aktivnosti s ciljem promoviranja iseljeničtva i njegovih razvojnih resursa na način da će poticati transfer znanja, pripremiti i štampati publikacije koje će sadržavati uspješne priče u pogledu kapaciteta iseljeničtva, transfera znanja i investiranja iz iseljeničtva, istaknuti primjere dobre prakse, sačiniti adresar uspješnih iseljenika u različitim oblastima, što će biti dostupno na web stranici Ministarstva.

3.2. MOBILIZIRATI INVESTICIONE I FINANSIJSKE RESURSE ISELJENIŠTVA

U skladu sa tačkom 3.2. Mobilizirati investicione i finansijske resurse iseljništva iz Politike, predviđena je izrada dokumenta o investiranju iseljništva za koji su zaduženi Direkcija za ekonomsko planiranje Bosne i Hercegovine, Centralna banka Bosne i Hercegovine, Agencija za promociju stranih investicija, Ministarstvo i entitetske nadležne institucije. U cilju realizacije ove aktivnosti, Ministarstvo je u junu 2017. godine održalo konsultacije sa predstavnicima Direkcije za ekonomsko planiranje Bosne i Hercegovine, Centralne banke Bosne i Hercegovine i Agencije za promociju stranih investicija. Preporučeno je da dokument o investiranju iseljništva bude sastavni dio Okvirne strategije o saradnji sa iseljništvom što je već ranije pojašnjeno u Uvodu ovog izvještaja.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice u saradnji sa Svjetskom bankom je 7.12.2017. organizovalo koordinacijski sastanak – predstavljanje programa Svjetske banke o finansijskoj pismenosti u pogledu doznaka iz iseljništva u BiH. Sastanku su prisustvovali predstavnici finansijskih institucija u BiH: Centralna banka Bosne i Hercegovine, Ministarstvo finansija Federacije Bosne i Hercegovine, Ministarstvo finansija Republike Srpske, Agencija za bankarstvo i Ombudsmen za bankarski sistem Federacije Bosne i Hercegovine, Ombudsmen za bankarski sistem Republike Srpske, predstavnici partnerskih međunarodnih organizacija: Ambasada Švicarske, SECO, UNDP i IOM i predstavnici Ministarstva.

Predstavnici Svjetske banke su pozdravili usvojenu Politiku o saradnji sa iseljništvom naglasivši da je za Svjetsku banku i finansijske institucije u Bosni i Hercegovini naročito važan strateški cilj 3 Politike koji se odnosi na mobiliziranje finansijskih resursa iseljništva u svrhu razvoja BiH.

Svjetska banka je u partnerstvu sa Centralnom bankom Bosne i Hercegovine 2016. godine provela istraživanje "Tržište doznaka u BiH" u kome su date preporuke kako bi se pospješio priliv novčanih doznaka iz iseljništva. Jedna od preporuka je provođenje finansijske edukacije primaoca i pošiljaoca doznaka u BiH. Predstavnici Svjetske banke su prezentirali program finansijske edukacije koji nude institucijama u BiH.

Predlaže se da se finansijska edukacija sprovede u tri koraka. Prvi je uraditi procjenu potreba primaoca doznaka u smislu u kojoj mjeri koriste osnovne finansijske usluge, njihov nivo razumijevanja rizika i zaštite od rizika, upravljanje kućnim budžetom i razumijevanja uloga i odgovornosti finansijskih institucija, Drugi korak bi bio da se na osnovu procjene potreba razvije program edukacije, pripreme materijali za obuku, obučeni treneri koji bi proveli obuke, te provede jedan testni program. Treći korak podrazumijeva provođenje finansijske edukacije od strane agencija za edukaciju.

Naglašeno je da bi u program edukacije morali biti uključeni svi relevantni akteri u finansijskom sektoru Bosne i Hercegovine na različitim nivoima vlasti, kao i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice i Ministarstvo vanjskih poslova u okviru nadležnosti za iseljništvo, dok bi nosioci programa edukacije bili Centralna banka Bosne i Hercegovine i entitetska ministarstva finansija.

Što se tiče finansijske edukacije pošiljaoca doznaka, u taj dio programa bi trebala biti uključena diplomatsko konzularna predstavništva Bosne i Hercegovine i organizacije u dijaspori.

Dogovoreno je da se nastavi održavanje koordinacijskih sastanaka u cilju postizanja dogovora o realizaciji programa finansijske edukacije primaoca doznaka. Program finansijske edukacije finansirao bi Švicarski državni sekretarijat za ekonomske poslove (SECO)

Također, veliki dio aktivnosti u oblasti mobiliziranje investicionih resursa iseljeničtva u svrhu razvoja Bosne i Hercegovine realizira se u okviru projekta Dijaspore za razvoj, koji implementira UNDP. Kroz projekat se pruža finansijska podrška investicijama dijaspore u saradnji sa poslovnim subjektima u Bosne i Hercegovine u ukupnom iznosu od 1,2 miliona USD. Predviđeno je da entitetske razvojne banke operativno upravljaju ovom šemom. U toku su pripreme za objavljivanje javnog poziva za dodjelu ovih sredstava.

Kroz projekat će takođe biti pružena podrška za *start-up* preduzeća, uz učešće dijaspore. Vrijednost podrške je oko 100.000 USD. Javni poziv za ova sredstava će takođe uskoro biti raspisan od strane UNDP.

3.3. MOBILIZIRATI LJUDSKE POTENCIJALE, ZNANJA I VJEŠTINE ISELJENIČTVA

Politika predviđa uspostavu mehanizma za prenos znanja iz iseljeničtva u Bosni i Hercegovini, odnosno, mehanizma koji će povezati privrednike i stručnjake iz iseljeničtva iz različitih oblasti s institucijama, organizacijama i pojedincima u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti koje će Ministarstvo direktno realizovati odnose se na prenos znanja iz iseljeničtva u javne institucije u Bosni i Hercegovini. U okviru pripremnih aktivnosti koje su otpočele u novembru 2017. godine, Ministarstvo, u saradnji sa IOM-om, će izvršiti mapiranje potreba javnih institucija u Bosni i Hercegovini za specifičnim znanjima iz iseljeničtva, kao i ponudu istih u iseljeničtvu. Na osnovu rezultata mapiranja potreba, u 2018. i 2019. godini će se realizovati aktivnosti na prenosu znanja, odnosno, biće organizovan dolazak 40 eksperata iz iseljeničtva kako bi svoja znanja prenijeli u javne institucije u Bosni i Hercegovini.

Prenos znanja i vještina iz iseljeničtva u privatni sektor u Bosni i Hercegovini planiran je kroz projekat Dijaspore za razvoj, dio koji implementira UNDP. Predviđeno je da partneri iz iseljeničtva prenose znanja i vještine i ostvaruju zajedničke investicije s privatnim sektorom u Bosni i Hercegovini, doprinoseći tako otvaranju novih radnih mjesta u Bosni i Hercegovini. Ukupna projektna podrška za ovu svrhu iznosi oko 470.000 USD. Javni poziv za dodjelu ovih sredstava je stalno otvoren a odabir projekta za sufinansiranje se vrši svaka dva mjeseca. U novembru 2017. godine dodijeljena su sredstva za sufinansiranje 13 projektnih prijedloga u okviru ovog javnog poziva.

Pod pokroviteljstvom Ministarstva u Tesliću su od 25. do 27. maja 2017. održani deveti po redu godišnji „Dani Bosanskohercegovačko-američke akademije nauka i umjetnosti – BHAAAS u Bosni i Hercegovini“. Skupu je prethodilo zvanično potpisivanje Memoranduma

o razumijevanju između Ministarstva i BHAAAS 25.5.2017. godine u Sarajevu, u kojem su se strane obaveze da će u cilju jačanja saradnje između institucija u Bosni i Hercegovini i naučne dijaspore Bosne i Hercegovine sarađivati i zajednički promovirati učešće naučne dijaspore Bosne i Hercegovine u razvojnim i drugim ključnim programima, projektima i procesima u matičnoj zemlji Bosni i Hercegovini.

3.4. PODRŽATI FILANTROPSKE AKTIVNOSTI I AKCIJE HUMANITARNE POMOĆI IZ ISELJENIŠTVA

Iseljništvo doprinosi filantropskim aktivnostima i akcijama humanitarne pomoći usmjerenim prema lokalnim zajednicama, organizacijama i pojedincima u Bosni i Hercegovini. Predviđeno je da ova vrsta aktivnosti bude podstaknuta inicijativom za unapređenje procedura oslobađanja od plaćanja carine i poreza za filantropske i humanitarne aktivnosti iseljništva, kroz bolje informiranje iseljništva o ostvarenim olakšicama, te mobiliziranje iseljništva za ciljanu pomoć na nivou lokalnih zajednica.

Navedene aktivnosti nisu bile planirane u programu rada Ministarstva za 2017. godinu pa će njihova realizacija biti provedena u narednom periodu.

Pružena je tehnička podrška, pribavljene informacije o ključnim akterima i iskomunicirani detalji o aktivnosti donacije računara iz organizacije APU mreža iz Švedske za Elektrotehnički fakultet u Sarajevu. Donacija realizovana u septembru 2017. godine, nakon dvije godine bezuspješnih pokušaja donatora da je dostavi primatelju u Sarajevo bez plaćanja carine.

3.5. USPOSTAVITI NAGRADU ILI PRIZNANJE ZA ISELJENIŠTVO

Ministarstvo je pripremlilo nacrt Odluke o kriterijima i postupku dodjele priznanja iseljenicima i organizacijama iseljenika iz Bosne i Hercegovine za značajne doprinose u jačanju veza sa BiH koji je dostavljen drugim nadležnim institucijama na konsultacije kako bi se u narednom periodu Odluka uputila na usvajanje Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

Priznanja će se dodjeljivati u vidu društvenog priznanja za značajne doprinose koji su iseljenici i organizacije iseljenika iz Bosne i Hercegovine dali na jačanju veza sa BiH, te u svrhu podsticanje dalje saradnje sa BiH. Priznanja će dodjeljivati za doprinose u oblasti privrede, nauke i obrazovanja, kulture i informisanja, zdravstva i socijalne zaštite i filantropskih i dobrotvornih aktivnosti.

Priznanja će se dodjeljivati tokom godišnjih konferencija sa iseljništvom, od kojih je prva planirana za maj 2018. godine.

SAŽETAK

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine je izradilo prvi godišnji Izvještaj o provedbi Politike o saradnji sa iseljeništvom za 2017. godinu. Izvještaj sadrži opis aktivnosti koje je poduzelo Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine nakon usvajanja Politike o saradnji sa iseljeništvom 18.04.2017. godine. Slijedi sažetak Izvještaja u skladu sa strateškim ciljevima i mjerama definisanim u Politici o saradnji sa iseljeništvom:

STRATEŠKI CILJ 1: Razvoj pravnog sistema i institucionalnih kapaciteta

- Pokrenute su aktivnosti na izradi Okvirne strategije saradnje sa iseljeništvom što podrazumijeva uključenost svih nivoa vlasti i institucija. Vlada Republike Srpske se saglasila sa modularnim pristupom, odnosno, izradom zasebnih strateških dokumenata za Republiku Srpsku i Federaciju Bosne i Hercegovine, nakon čega bi se stekli uslovi za usaglašavanje zajedničkog strateškog rješenja na nivou Bosne i Hercegovine, na modularnom principu.
- Mehanizam međuinstitucionalne saradnje sa iseljeništvom biće uspostavljen kroz proces izrade Okvirne strategije saradnje sa iseljeništvom.
- U toku su pripreme aktivnosti na jačanju kapaciteta institucija na različitim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini za intenzivniju saradnju sa iseljeništvom što će u prvoj fazi biti realizovano kroz analizu potreba za obukama i realizaciju obuka što je Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine predvidjelo u prijedlogu Programa rada za 2018. godinu.
- Aktivnosti na jačanju kapaciteta jedinica lokalne samouprave za saradnju sa iseljeništvom su u toku a realizuju se kroz memorandume o saradnji koje je Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine potpisalo sa 28 jedinica lokalne samouprave: Bihać, Bijeljina, Bosanski Petrovac, Bratunac, Brod, Čelinac, Doboj, Gradačac, Jajce, Kladanj, Ključ, Kreševo, Laktaši, Ljubuški, Lopare, Maglaj, Nevesinje, Novi Grada Sarajevo, Posušje, Prijedor, Sanski Most, Sokolac, Stanari, Usora, Velika Kladaša, Zavidovići, Zenica, Žepče, kao i kroz projekat "Dijaspora za razvoj" koji finansira Vlada Švicarske.

STRATEŠKI CILJ 2: Pružanje podrške iseljeništvu i unapređenje saradnje

- U segmentu praćenja ostvarivanja prava i interesa iseljenika u Bosni i Hercegovini i zemljama prijema, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine se informisalo o potrebama iseljništva u više zemalja od kojih je potrebno istaći problematiku iseljništva u Sloveniji koja se odnosi na nepriznavanje prava nacionalnih manjina naroda iz bivše Jugoslavije.
- U toku su aktivnosti na uspostavi mehanizma za predstavljanje iseljništva - predstavničkog tijela iseljništva u Njemačkoj u čiji sastav će ući predstavnici različitih organizacija i istaknuti pojedinci iz sva tri konstitutivna naroda i ostali.
- U segmentu očuvanja maternjih jezika, u saradnji sa Ministarstvom civilnih poslova Bosne i Hercegovine su otpočele aktivnosti na uspostavi portala za interaktivno

dopunsko obrazovanje. Finansijska sredstva za uspostavu portala planirana su u prijedlogu Budžeta za 2018. godinu.

- U toku su aktivnosti na istraživanju mapiranja iseljeničtva u 10 zemalja prijema: Austriji, Danskoj, Holandiji, Italiji, Njemačkoj, Sloveniji, Švedskoj, Švicarskoj, Sjedinjenim Američkim Državama i Australiji s ciljem pribavljanja informacija o broju i profilu iseljenika u zemljama prijema, s posebnim naglaskom na ekonomske i akademske potencijale u iseljeničtvu što će biti osnova za unapređenje saradnje u oblasti privrede, obrazovanja, nauke, kulture i sporta.
- U cilju unapređenja informisanja, razmjene informacija i međusobne komunikacije pokrenute su aktivnosti na uspostavi Interaktivnog portala za iseljeničtvo iz Bosne i Hercegovine koji će biti pušten u rad početkom 2018. godine, te je pripremljen prvi periodični Bilten za iseljeničtvo.
- Kao prvi korak na realizaciji pružanja podrške aktivnostima civilnog sektora u iseljeničtvu koji doprinose jačanju veza sa Bosnom i Hercegovinom, donesen je Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije udruženja u iseljeničtvu iz Bosne i Hercegovine, nakon čega će uslijediti evidencija udruženja.

STRATEŠKI CILJ 3: Stvaranje uslova za veći doprinos iseljeničtva razvoju Bosne i Hercegovine

- Aktivnosti na promociji iseljeničtva i njegovih razvojnih resursa su planirane od početka 2018. godine, po okončanju istraživanja mapiranje iseljeničtva koje je u toku.
- U okviru aktivnosti na izradi Okvirne strategije saradnje sa iseljeničtvom posebna pažnja će biti posvećena izradi dijela strategije koji se odnosi na investiranje iseljeničtva. Međunarodne organizacije Razvojni program Ujedinjenih nacija i Američka agencija za međunarodni razvoj, u saradnji sa Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, također provode aktivnosti na mobiliziranju investicionih i finansijskih resursa iseljeničtva putem pružanja tehničke pomoći i sufinansiranja zajedničkih aktivnosti između iseljeničtva i privrednih subjekata u Bosni i Hercegovini.
- Aktivnosti na mobiliziranju ljudskih potencijala, znanja i vještina iseljeničtva su počele u 2017. godini. Aktivnosti se odnose na mapiranje potreba javnih institucija u Bosni i Hercegovini za specifičnim znanjima iz iseljeničtva, kao i ponudu istih u iseljeničtvu, nakon čega će biti uspostavljen mehanizam prenosa znanja. Dio aktivnosti koji se odnosi na prenos znanja iz iseljeničtva u privatni sektor već se realizuje od strane Razvojnog programa Ujedinjenih nacija u okviru projekta "Dijaspora za razvoj".
- Pružanje podrške filantropskim aktivnostima i akcijama humanitarne pomoći iz iseljeničtva planirano je za naredni period.
- Pripremljen je nacrt Odluke o kriterijima i postupku dodjele priznanja iseljenicima i organizacijama iseljenika iz Bosne i Hercegovine za značajne doprinose u jačanju veza sa Bosnom i Hercegovinom. Nacrt će biti dostavljen Vijeću ministara Bosne i Hercegovine na usvajanje.

PRIJEDLOG ZAKLJUČAKA

Polazeći od naprijed navedenog, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, kao nadležno za kreiranje politike prema iseljeništvu predlaže da Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, nakon razmatranja Izvještaja o provedbi Politike o saradnji sa iseljeništvom za 2017. godinu, donese sljedeće:

Zaključke:

1. Usvaja se Izvještaj o provedbi Politike o saradnji sa iseljeništvom za 2017. godinu.
2. Zadužuje se Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice i druge institucije određene kao nosioci aktivnosti u Politici o saradnji sa iseljeništvom da nastave sa provođenjem aktivnosti u cilju uspostave odnosa i jačanja veza Bosne i Hercegovine sa organizacijama i istaknutim pojedincima iz iseljeništva.
3. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine poziva institucije na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini da pruže podršku Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice i saradnju na implementaciji dokumenta Politike o saradnji sa iseljeništvom.